

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

OCTOBER 4 - 1982

NR. 18.

LIETUVOS PASIUNTINYBEI DAR REIKALINGA PARAMA

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS RŪMŲ WASHINGTONE, D.C. REMONTO REIKALAI

1982 m. rugsėjo 26 d. įvykusiame Lietuvos Pasiuntinybėje Rūmų Restauravimo komiteto posėdyje dalyvavo pirm. prof. dr. Jonas Genys, Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis, p. Ona Bačkienė, Pasiuntinybės teis. pat. dr. D. Krivickas, dr. Elena Armanienė (teis. patarėja), inž. Grožvydas Lazauskas (ALT atst.), Milda Vaivadienė (vietoj ALT atst. dr. Jono Valaičio), Margarita Samatienė (vietoj ALT atst. dr. K. Jurgėlos), Skirma Kondratienė (LB) ir Linas Kojelis (LB).

Perskaitytas Lino Kojelio pereinamojo posėdžio (š.m. liepos 24 d.) protokolas buvo priimtas.

Lietuvos atstovas ir p. Ona Bačkienė savo pranešimuose pateikė davinių apie finansinę padėtį remonto reikalui ir apie jau atliktus ir tebevykdomus remonto darbus. Iki pereinamojo posėdžio 1982 m. liepos 24 d. apyskaitoje buvo užregistruota 75,168 dol. aukų. Per du mėnesius, nuo pereinamojo posėdžio iki rugsėjo 26 d. gauta aukų 6,056 dol., įskaitant prieš pat posėdį ir posėdžio metu gautas aukas. Tokiu būdu tada buvo gauta iš viso jau 81,224 dol. aukų. Šaškaitoje dar iš nuošimčių susidarė 1,932 dol.

Jau įvykdytiems darbams išlaidos pasiekė 32,900 dol. Pagrindiniai darbai iš lauko jau padaryti (stogas, sienos, apie 100 langų, termitų išnaikinimas ir kt.) Kai kas atlikta, ar tik pradėta, ir viduje. Suprantama, kad remonto metu Lietuvos Pasiuntinybei susidaro daug nepatogumų ir veiklos sutrikdymų. Šiuo metu Pasiuntinybėje dėl remonto negalima priimti nei ekskursijų, nei daryti diplomatinį priėmimų.

Apytikriai apskaičiavimu, dar pagrindinio remonto darbams reiks išleisti apie 62,000 dol., elektros tinklo pertvarkymui, rūsiu sienų ir lubų pataisymui, rūmų vidaus sienų išstikimui bei dažymui, užuolaidoms, vonių kambarių sutvarkymui, rūmų fasadinės sienos atnaujinimui ir kt.

Posėdžio dieną sąskaitoje kreditų turėta 50,244 dol. Tokiu būdu šiems pagrindinio remonto darbams dar trūksta apie 12,000 dol. Tikimasi, kad jautri šiuo klausimu Amerikos lietuvių visuomenė (organizacijos ir pavieniai tautiečiai) savo aukomis šią reikalingą sumą netrukus sutelks.

Be to, dr. St. Bačkis remonto reikalui pateikė raštu piniginę apyskaitą iki 1982 m. rugsėjo 25 d.

Inž. G. Lazauskas savo pranešime palietė aukotojų sąrašų skelbimo reikalą spaudoje, išskeldamas susidariusias komplikacijas, centrinės vasaros komisijos Chicagoje veiklą ir t.t. Nutarta ir toliau tęsti aukotojų sąrašų skelbimą spaudoje, atsisakyta spec. spaudos komisijos sudarymo, pavedant tais reikalais rūpintis centrinei vasaros komisijai. Pasidžiaugta, kad "Sandara" ir "Dirva" sutiko aukotojų sąrašus skelbti nemokamai, o dienraščiai "Draugas" ir "Naujienos" sutiko skelbti su atitinkama nuolaida.

Dauguma posėdžio dalyvių pasisakė už šio komiteto tęstinumą, įvykdžius šiuos pačius pagrindinius remonto darbus; nes laikui bėgant (jau nekalbant nei apie rūmų tolimesnį meninį dekoravimą, ar pan.) atsirastų vis papildomų pagrindinių remonto darbų ir, kei-

čiantis aplinkybėms, iškilis naujų reikalų bei tikslų.

Nutarta šį nuo Amerikos lietuvių visuomenės priklausantį klausimą - dėl komiteto tęstinumo, pirmiausia pateikti ALT ir LB centro valdyboms, kad pasisakytų.

Sekantis posėdis numatytas po dviejų mėnesių - 1982 m. gruodžio 4 dieną.

Kaip tik tuo laiku Washingtonė lankėsi Detroito Lietuvių Komiteto Liet. Pasiuntinybės Pastatui Atnaujinti pirm. inž. Jurgis Mikaila. Jis taip pat lankėsi Pasiuntinybėje, susipažino su vykdomais darbais, susitiko su dr. St. Bačkiumi, dr. D. Krivicku ir inž. G. Lazausku.

Pažymėtina, kad Detroito Lietuvių Komitetas Liet. Pasiuntinybės Pastatui Atnaujinti įkurtas Detroito Liet. organizacijų centro valdybos iniciatyva 1981 m. gruodžio 9 d. dalyvaujant 17 įvairių organizacijų atstovams. Vėliau prie prisidėjo ir kitų organizacijų atstovai. Komiteto pirmininku yra Jurgis Mikaila, vicepirm. Vincas Tamošiūnas, sekr. Antanas Norus, išd. Vladas Staškus, nariai - Albertas Misiūnas ir Kazys Gogelis.

Reikia pasidžiaugti, kad ir kitose vietose yra įsisteigę šiam tikslui vajas komitetai, kad ne tik organizacijos, bet ir pavieniai tautiečiai gausiai siunčia aukas tiesiog Lietuvos Pasiuntinybei į Washingtoną, kad daugelis organizacijų yra surengę ir dabar dar rengia parengimus šiam tikslui, ar skiria atitinkamą dalį iš savo parengimų.

ALTO RAŠTAS ITALIJOS, D. BRITANIJOS, VOKIETIJOS IR PRANCŪZIJOS AMBASADORIAMS

Ryšium su žiniomis, kad Sovietų Sąjunga tiesiant Sibiro dujotiekį naudoja politinius kalinius, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. Kazys Šidlauskas parašė raštus D. Britanijos, Vokietijos, Italijos ir Prancūzijos ambasadoriams, reikšdamas pasipiktinimą tuo ir ir keldamas mintį, kad Vakarų Europos vyriausybės pareikalautų pilnai šį reikalą iširti. Rašte pažymima, kad Sovietų okupuotų kraštų politinių kalinių, o taip pat ir pačių Sovietų darbo vergų panaudojimas tokiems prievartos darbams yra priešingas Helsinkio susitarimams. Ambasadoriai prašomi šį reikalą priminti savo vyriausybėms.

Į ambasadorius kreipimosi akcijos ėmėsi Jungtinis Pabaltiečių komitetas ir jo paskatinti panašų raštą, kaip ALTAS, ambasadoriams pasiuntė taip pat latvių ir estų centrai.

Jau lapkričio 9 d. prasidės nauja Madrido konferencijos sesija, kurioje dalyvaus 35 kraštų atstovai. Jungtinis Pabaltiečių Komitetas Vašingtone patyręs, kad kai kurie JAV sąjungininkai yra linkę dabar konferencijoje sudaryti baigiamąjį dokumentą, nepaisant krizės Lenkijoje ir Sovietų priespaudos kituose kraštuose, kreipėsi į Vakarų Vokietijos ambasadorių Madrido konferencijai Jeorg Kastl ir į kai kurių kitų kraštų atstovus primindamas, kad nereikėtų skubėti su naujais susitarimais su Sovietų Sąjunga, kai ji nesilaiko senųjų susitarimų, kai ji trukdo radijo transliacijoms, areštuoja Lietuvoje veikiančius Helsinkio grupės narius, neduoda laisvai siųsti spaudą ir laiškus iš Vakarų, laužo tautinių grupių teises.

Prie Lietuvos Pasiuntinybės Rūmų, Washington, D.C. inžinieriai ir architektai, kurie rūpinasi rūmų remonto techniškais darbais. Iš kairės: inž. G. J. Lazauskas, (ALT atst. komitete), inž. V. Izbičkas (LB atst. kom. ir techn. komisijos pirm.), architektai: A. Barzdukas ir A. Žemaitis (Technikinės komisijos nariai, Washington).

ALTO SUVAŽIAVIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 42-rojo SUVAŽIAVIMO, 1982 m. SPALIO 30 - 31 d.d., LIETUVIŲ TAUTINIUOSE NAMUOSE, 6422 SOUTH KEDZIE AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS.

Numatyta DARBOTVARKĖ yra tokia:

1. Suvažiavimo atidarymas ir invokacija.
2. Prezidiumo, sekretoriato ir komisijų sudarymas.
3. Sveikinimai.
4. Tarybos narių patikrinimas ir mandatų komisijos pranešimas.
5. Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos pranešimai.
6. Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos komisijų pranešimai.
7. Amerikos Lietuvių Tarybos atstovo Washingtono pranešimas.
8. Amerikos Lietuvių Tarybos išdo globėjų pranešimas.
9. Suvažiavimo dalyvių pasisakymai dėl pranešimų.
10. Pranešimų tvirtinimas.
11. Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių atstovų pranešimai ir pasiūlymai.
12. Amerikos Lietuvių Tarybos ir valdybos sudarymas.
13. Klausimai ir sumanymai.
14. Rezoliucijų priėmimas.
15. Suvažiavimo uždarymas. Lietuvos Himnas.

ŠEŠTADIENIS, SPALIO 30 d.

Registracijos pradžia 8:30 val ryto. Suvažiavimo pradžia 9 val. ryto. Bendri pietūs 1 - 2 val. p.p.

Vakare įvyks banketas Lietuvių Tautiniuose Namuose, 8:00 val. Bilietų kaina \$15,00 asmeniui. Malonėkite bilietus ir banketą užsisakyti iš anksto kreipiantis į ALTO centrą, 2606 West

63rd Street, Chicago, Illinois 60629, tel. (312) 778 - 6900, arba į Kasperą Radvilą, tel. (312) 737 - 5436.

SEKMADIENIS, SPALIO 31 d.

Darbo posėdis nuo 11 val. ryto iki 2 val. p.p. (Šis darbo posėdis įvyks tik tuo atveju, jeigu nebus baigtas suvažiavimas šeštadienį.)

TŪKSTANTINĖ ALTO LAISVĖS FONDUI

Vienas Detroito lietuvis rugpjūčio 25 d., vėl atsiuntė 1000 dol. Amerikos Lietuvių Tarybos laisvės fondui, kurio palūkanos būtų naudojamos Amerikos Lietuvių Tarybos vedamiems Lietuvos laisvinimo darbams, saugant pagrindinį kapitalą Lietuvos atkūrimui.

BESIRŪPINANT SKUODŽIO LAISVE Irena Skuodienė parašė laišką JAV prezidentui Reaganui, prašydama, kad padėtų atvykti į Ameriką jos kalinamam vyrui Vytautui Skuodžiui, jai pačiai ir jų dukterims Giedrei, Daivai ir Sofijai. Šia proga Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. Kazys Šidlauskas kreipėsi į Senato užsienio komiteto pirm. senatorių Charles Percy, prašydamas šį reikalą paremti JAV vyriausybėje ir laišku kreiptis į Brežnevą dėl JAV piliiečio Vytauto Skuodžio išlaisvinimo.

Šis Sandaros numeris išleistas spalio 20 dieną.

SANDARA

LITHUANIAN NEWS PAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone YArds 7-4789

or (312) - 543 - 8198.

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybėse metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams..... \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

JUOŽĄ AUDĖNĄ ATSIŠVEIKINANT

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir liaudininkų - varpininkų vardu inž. Liūto Griniaus tartas atsisveikinimo žodis 1982 m. spalio 12 d.

Juozas Audėnas gimė 1898 m. rugsėjo 25 d. Lietuvoje, mirė New Yorke 1982 m. spalio 10 d. Atsisveikinimo apeigos vyko Brooklyne, kur atsisveikinimo kalbas pasakė: Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, inž. Liūtas Grinias VLIKŲ, L. Valst. Liaudininkų ir Varpininkų filisterių vardu, Aleksandras Vakselis - Tautos Fondo ir NY Liet. Bendruomenės vardu, Emilijus Smilgis - Toronto varpininkų - Liaudininkų vardu, Genovaitė Meiliūnienė - SLA vardu, Bronė Spūdienė - Liet. Darb. D-jos ir Socialdemokratų vardu, ir kt. Visuomenės atsisveikinimą pravedė Vacys Steponis. Palaidotas Cypress Gardens kapinėse spalio 13 d. Atsisveikinime dalyvavo virš 200 žmonių, iš kapinės palydėjo - virš 50. Juozo Audėno atminimui, vienminčiai vietoj gėlių aukoja Tautos Fondui.

Juozas Audėnas priklausė ir Sandarai: Bostone buvo Sandaros pirmos apskrities sekretorium, veikė Sandaros New Yorko kuopoje ir Sandaros laikraščio bendradarbiu.

JUOŽAS AUDĖNAS

(Nuotrauka daryta 1939 m. Kaune, kai Juozas Audėnas buvo Lietuvos žemės ūkio ministru.)

(Inž. Liūto Griniaus tartas atsisveikinimo žodis spalio 12, 1982 m.)

Kiekvienas žmogus turi gerų savybių, bet retas žmogus gali lygintis su amžino atilsio Juozo Audėno savybėmis. Jo asmens ryškiausi bruožai buvo drauge ir patys kilniausi: tėvynės ir tautos meilė, pozityvi pažiūra į kitus žmones ir didelis humaniškumas, įsitikinimų pastovumas, nepaprastas darbštumas, asmens kuklumas ir paprastumas.

Juozą Audėną gerbė vienminčiai, jį gerbė bendradarbiai, jį gerbė ir žmo-

nės, kurių pažiūros ir nuomonės skyrėsi.

Amžinos atminties Juozo Audėno gyvenimo dėmesyje buvo bent kelios tarp savęs susijusios kryptys:

Studentai varpininkai, kurių draugijai jis pirmininkavo pačiais sunkiausiais 1926-1928 metais. Tame laikotarpyje, 1927 metais perversminis - kams - diktatoriams Lietuvą pajungus, jis - studentas varpininkas - buvo išrinktas Lietuvos universiteto studentų atstovybės pirmininku.

Studijas baigęs, jis įsijungė į Varpininkų filisterių ir Lietuvos valstiečių liaudininkų partijos gretas ir liko joms ištikimas visą gyvenimą. 1939 - 1940 metais jis su liaudininkų žinia dalyvavo koalininėje vyriausybėje Žemės ūkio ministerio pareigose iki paskutinio vyriausybės posėdžio. 1942 metais jis tapo liaudininkų centro komiteto nariu pogrindyje, o 1951 metais - centro komiteto pirmininku, 1946 - 1948 metais - Hanau tremtinių bendruomenės, Lietuvių bendruomenės pirmakūnės, vice pirmininku.

Anti - nacinio pogrindžio metais Juozas Audėnas išvystė paskutinę savo darbo ir rūpesčių kryptį. 1943 metų pradžioje jis dalyvavo Vyriausiojo Lietuvių komiteto steigime, o 1943 metais rudenį - Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto kūrime. Jo ryšis su talka VLIKUI tęsėsi iki paskutinio gyvenimo dienų. VLIKŲ raštinė sulaukė jo paskutinio laiško su svarbia medžiaga dar šių metų rugpjūčio 25-tos data, o man pačiam teko su ponu Audėnu posėdžiauti Tautos fondo reikalais iki po vidurnakčio dar rugsėjo 3 ir 4 dienas.

Sprendžiant iš plačių ir čia toli gražu neišvardintų visuomeniškų ir mokslinių darbų, pašalietis niekad neįspėtų, kad Juozo Audėno asmenišką gyvenimą buvo labai sunkus. Jo kalbas ir mokslą nebuvo įprastinis: 1919 metais jis - partizanas, o 1920 - 1923 metais - tarnauja Lietuvos kariuomenėje. Dvidešimt penkių metų sulaukęs, jis pats save išlaiko ir tęsia mokslą suaugusiųjų gimnazijoje ir vėliau - Lietuvos universitete, kurį baigė 1931 metais.

Juozo ir Olgos Audėnų šeimos kelias buvo tolygiai sunkus: pirmo prieauglio - dukrelės - sulaukę, jie greitai jos nustoja; 1944 metais - Juozas Audėnas yra geštapo jieškomas ir slapstosi; JAV - tragiška nelaimė pareiškia lauja dukros Juditos gyvybės. Šitos sunkios aplinkybės nebuvo nei jo, nei jo žmonos viešų skundų ir aimanavimų pagrindas. Šeimos nelaimės jie abu su nepaprasta ištverme pergyveno, bet nei jos, nei jau labai kuklios pragyvenimo sąlygos jų nepalaužė.

Lietuvių tauta Juozo Audėno asmenyje nustojė ypatingo žmogaus. Ji nustojo taurios asmenybės, ištikimo demokrato, humanisto ir lietuvio kūrėjo.

Jo liūdi Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo komitetas,
Jo liūdi Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga,

Jo liūdi Varpininkų filisterių draugija.

Šių vienetų vadovybių vardu lenkiu galvą gerbdamas amžinos atminties lietuvių ir reiškiau gilia užuojautą poniai Olgai Audėnienei, dukrai Daivai Banaitienei ir artimiesiems čionais ir Lietuvoje.

SANDAROS REDAKCIJA
Redaktorius: G.J. Lazauskas
Redakcijos nariai: E. Boreiša (polit.), P. Bružas (techn.).

Skyrių red.: Janė Bajerčienė (šeimininkų sk.), Vaclovas Prūsas (Pensininkų žinios), Antanas Adomėnas (English sect)

SANDAROS ADMINISTRACIJA
Administratorė: Edita Rimkus
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos darbo valandos:
Pirmadienį, Antradienį ir Trečiadienį

10 val. - 12 val. ir kitu laiku, esant svarbiam red. ir adm. reikalui, galima skambinti (312) - 543 - 8198.

SANDAROS ATSTOVAI

So. Bostone: Inž. Aleksandras J. Chaplikas; Los Angeles - inž. Juozas Ruokis; Detroit - Antanas Norus.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo prisidėti prie Sandaros darbu, prašomi pranešti red. ir adm. telefonais.

SANDAROS BANKETAS

Sandariečiai pagerbs

VLIKŲ pirm. Dr.K. Bobelį

SANDAROS 77 kuopa, Chicagoje, gruodžio 11 dieną rengia banketą, kuriame bus atžymėta Sandaros 68 metų sukaktis ir pagerbtas su dideliu pasišventimu dirbantis Lietuvos išlaisvinimo darbą VLIKŲ pirmininkas ir ALTO garbės pirmininkas DR. KAZYS BOBELIS.

Bankete dalyvaus svečių ir iš kitų miestų. Banketas įvyks Dariaus - Girėno salėje. Šokiams gros Neo-Liths orkestras. Įėjimas auka - \$ 17.50 asmeniui.

Lithuanian National League of America

VYTO UZNYNS, PRES.
3752 W. 69th Place

Sandara Lodge #77
Chicago, Illinois 60629

(312) 582-0254

Banketo vadovas - Julius R. Kuzas, Jr.

PIRKĖJŲ APSAUGA

Konektikuto (Conn.) valstija priėmė įstatymą, pagal kurį automobilių pirkėjai gali gauti arba naują automobilį arba sumokėtus pinigus, jeigu pirktas automobilis turėjo būti daugiau nei keturis kart taisydamas arba, jei jis negalėjo būti naudojamas ilgiau nei 30 dienų pirmųjų metų bėgyje.

Toks įstatymas yra pirmas Amerikoje ir įsigaliojo 1982 m. spalio 1 d. Pradedant sekančių metų sausio 1 d., panašūs įstatymai įsigalios Kalifornijos ir Kentaky valstijose. - L

RĖGENOMIJA KENKIA MOKSLUI

Mass. technikos institutas (MIT) yra viena garsiausių aukštųjų technikos mokyklų JAV ar net visame pasaulyje. Šiais metais ši mokykla turėjo 10 milijonų dolerių nuostolių. Todėl mokyklos vadovybė paskelbė, kad ji būtina turi sumažinti išlaidas po 11 milijonų dolerių kiekvienais metais. Metinės mokyklos išlaidos siekia 510 milijonų, tad 2% išlaidų sumažinimas atrodė įmanomas. Tačiau, vienintelės neužšaldytos išlaidų pozicijos yra 87 milijonai mokojo personalo algoms ir 73 milijonai administracijai. Šias išlaidas mokykla mažins. Išlaidų sumažinimas privers atleisti apie 400 tarnautojų iš 2500 administracijos darbininkų.

Vienas skyrius, kuriame yra 20 mokojo personalo, bus panaikintas (\$500,000 sutaupų), o kiti fakultetai bus sumažinti.

Pagrindinės šios mokyklos lėšų trūkumų priežastys yra sumažėjusi federalinės valdžios pagalba, studentų sumažėjimas dėl valdžios stipendijų sumažinimo ir infliacija. - G

PAVERGTŲ TAUTŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Antibolševikinio Tautų Bloko ir Europos Laisvės Tarybos suvažiavimas įvyko rugsėjo 23 - 26, 1982 m., Didžiojoje Britanijoje, Londone.

Suvažiavimo tema - "Mūsų pasirinktoji pakaita vietoje branduolinio karo". Programoje - spaudos konferencija, pildyties posėdžiai, jaunimo simpoziumas, svarstybių simpoziumas, banketas, masinė demonstracija Londono centre, paimaldos, koncertas. Kalbas pasakė daug žymių asmenų - pavergtų ir laisvų kraštų tautiečių. V.M.

ŠV. PRANCIŠKAUS SESELIŲ VIENUOLYNO METINIS RĖMĖJŲ SEIMAS

Seimas įvyko spalio 3 d., 1982 m. Tėvų Marijonų vienuolyne, Chicagoje. Ryte buvo šv. Mišios už gyvus ir mirusius rėmėjus ir po pietų posėdis. Šių metų seimas įvyko šv. Pranciškaus šventėje.

Pirmininkė yra Sabina Klatt, Chgo. Il.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Šešiasdešimt devintas Lietuvos Vyčių metinis seimas įvyko rugpjūčio 5-8 d.d. Clevelande, Ohio, Harley House viešbutyje.

Seimas pradėtas šv. Mišiomis, Kunigų Vienybės suvažiavimo uždarymo ir Lietuvos Vyčių seimo atidarymo proga šv. Mišias koncelebravo vysk. Vincetas Brizgys ir Clevelando vyskupas Anthony M. Pilla kartu su 23 Kunigų Vienybės ir Lietuvos Vyčių sąjungų atstovais kunigais.

Buvo penkios sesijos, sprendžiant įvairius organizacinius vykdomosios vadovybės ir komisijų pranešimus. Taip pat buvo trys specialios svarstybos "Lietuviškų parapijų metai", "Liet. Reikalai" ir "Kas daugiau - kas geriau".

Daugiau kaip 500 delegatų ir svečių dalyvavo seime. Iš Čikagos dalyvavo - Vincas Samaška, Irena Sankus, Ona Marie Kasselinė, Jurgutė Kasailytė, Jonas Paukšta, Kazimiera Petruilienė, Adelė Gabalienė, Povilas Binkis, Eleonora Kasputienė, kun. Jonas Savukynas, Estella Rogers, Clemente Vidžius, Jeronemas Jankus, Marytė Juzėnaitė, Sabina Klatt, Zofia Zukas, Povilas-Tomas - Jonas Stroliai.

Centro valdybos sekretorė pranešė, kad šiais metais buvo iš viso 3,519 nariai. Perrinkta pirmininkė - Loreta Stukienė iš Newarko. Iš Čikagos buvo išrinkta į centro valdybą Ona Marie Kasselinė, Povilas Binkis ir Irena Sankus.

Lietuvos Vyčių sekančio 70-tojo seimo vieta nustatyta Philadelphiaje, 1983 m. rugpjūčio 18 - 22 dienomis. Iks

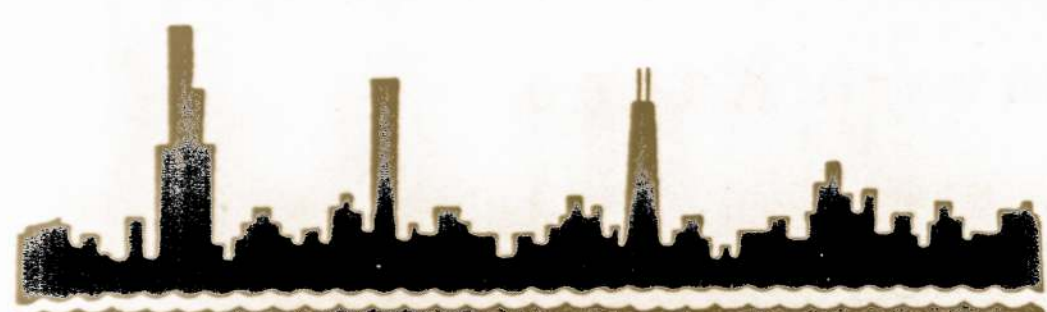
KVIETIMAS

Lietuvių visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti Amerikos Lietuvių Tarybos ruošiamame bankete, 1982 m. spalio 30 d. 8 val. vak. Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Čikagoje. Bankete Tarybos atstovai ir svečiai pagerbs ilgametį ALT Inf. direktorių kun. dr. Juozą Prunskį, jo 75 m. amžiaus sukaktuvių proga. Po oficialios dalies Ažuolas Stelmokas svečius palinksmins su visų mėgiama muzika. Bilietus užsisakyti darbo dienomis, nuo 10 val. ryto iki 2 val. p.p. kreipiantis į ALT raštinę, 2606 W 63 Str. Tel. 778 - 6900. Kitu laiku pas Radvilą tel. 737 - 5436. Bilietų kaina \$ 15.00 asmeniui.

ALT Vis. reik. komisija

SLA POSĖDŽIAI CHICAGOJE

Spalio mėn. pabaigoje Chicagoje lankysis SLA prez. Povilas Dargis iš Pittsburgho, SLA viceprez. inž. A. Chaplikas iš Bostono ir kt. Ta proga įvyks SLA reikalais posėdžių ir apskr. susirinkimų.

CHICAGOJ
IR APYLINKĖSE

ALTO SURENGTOS SVARSTYBOS

1982 m. spalio 3 d. Tautiniuose namuose, Čikagoje, įvyko ALTO surengtos svarstybos Lietuvos laisvinimo ir išėvijos veiklos klausimais. Atidarydamas ALTO vicepirm. dr. Leonas Kriaučieliūnas pabrėžė, kad ALTAS nuo pirmųjų įsisteigimo dienų veda bekompromisinę kovą už Lietuvos laisvę. Moderatorium pakvietė inž. Joną Jurkūną.

Pirmutinė visą valandą kalbėjo mąstytoja ir mokytoja D. Bindokienė. Ji pažymėjo, kad tėvai rūpinasi vaikais, kol jie lanko lituanistikos mokyklas, o kai baigia, tai 99% dingsta iš lietuviško gyvenimo.

Skatino gausiau įtraukti jaunimą ir viduriniąją kartą, spaudoje rašant tai, kas jaunimą domina ir įjungiant juos pačius į bendradarbiavimą. Ragino atkreipti dėmesį į lituanistikos mokyklas.

Sekantis kalbėjo Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto Stasys Lozoraitis. Pažymėjo, kad Lietuvos okupaciniai reikalai dabar svarstomi Europos parlamente. Lietuvos partizanai 7 metus kovojo su okupantu, o ir po 40 metų Lietuvos okupacijos didžiosios vakarų valstybės tebeprapaižsta Lietuvos diplomatus, ko niekad nėra buvę istorijoje. Šv. Tėvas ir Prancūzijos prezidentas daro žygius, kad būtų panaikinti Jaltos susitarimai. Vatikane daromi žygiai, kad Vilniaus vyskupija būtų priskirta prie Lietuvos ir kad Seimuose būtų leidžiamos pamaldos lietuvių kalba.

VLIKO pirm. pav. dr. D. Krivickas pasidžiaugė, kad vyksta sklandus bendradarbiavimas tarp Lietuvos diplomatų ir VLIKO, taip pat ir ALTO. Lie-

tuvių Bendruomenė ir Amerikos Lietuvių Taryba sėkmingai drauge veikia telkiant lėšas Lietuvos pasiuntinybės rūmų atnaujinimui. Skatino, kad VLIKAS, ALTAS, Lietuvių Bendruomenė jungtinėmis jėgomis Lietuvos laisvinimo darbus tęstų vieningai. Pažymėjęs, kad dabar mūsų diplomatų išlaikymas daugiausia ateina iš sujungtų bendran fondan Latvijos ir Estijos lėšų, priminė reikalą, kad mūsų visuomenė savo aukomis daugiau finansuotų kai kuriuos naujus mūsų darbus tarptautinės politikos srity, pvz. turint ryšininę prie Europos parlamento.

Toliau inž. Jonas Jurkūnas trumpai susumavo kalbėjusiųjų mintis ir patiekė paskaitininkams kelis klausimus. Paskui sekė visa eilė klausimų.

Salė buvo pilnutėlė, ne vien pritrūko kėdžių, bet ir vietos stovėti.

St. P.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS visuomeninių reikalų komisijos surengtas simpoziumas - svarstybos visuomeniniais ir politiniais klausimais, kas įvyko Chicagoje, Liet. Tautiniuose Namuose, spalio 3 d. Kairėje - dalis klausytojų, dešinėje - kalba VLIKO vicepirm. ir Vliko pirm. pav. dr. Domas Krivickas, sėdi - svarstyby moderatorius inž. Jonas Jurkūnas, D. Bindokienė, Lietuvos atst. prie Vatikano Romoje Stasys Lozoraitis, Jt.

(Nuotr. Ciprijono Genučio)

~~~~~

PIANISTO MANIGIRDO
MOTEKAIČIO KONCFRTAS

Įvyks spalio 24 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Bilietai 7 dol., pensininkams tik 4 dol. Informacijai skambinti tel. 842 - 4324.

Pianistas M. Motekaitis daug koncertuoja Amerikoje ir užsieniuos. Koncertavo NBC televizijoje su simfoniniu orkestru ir kt. Spaudoje buvo geriausi įvertinimai.

GRAŽIAI PALAIDOTAS
WILLIAM J. KAREIVA

Prieš trejetą savaičių, ilgus metus gyvenęs Chicagoje, gi dabar jau keletas metų apsigyvenęs su žmona, dukra ir žentu Roswell, New Mexico, William atvyko su šeima Chicagon ir čia užmerkė amžiams akis rugsėjo 29-tą dieną, būdamas 86 metų amžiaus.

Atvyko čia su rūpesčiais, nes daktarai patarė apieisti New Mexico dėl nepalankaus klimato žento sveikatai. Jie čia ir grįžo ieškoti, kur apsigyventi, susirasti tinkamą namą dukros ir žento patogumui, nes abudu paralyžuoti ir negali vaikščioti. Apskambino artimuosius ir su kai kuriais susitiko pasiskūsdamas, kad ir jo paties sveikata menkėja ir silpnėja akys.

Velionis William su žmona Helen sielojosi, ir dėjo didžiausias pastangas, kad būtų geriau dukros Marilyn ir žento Stasey Zelaskų sveikatai. Gyvendami Chicagoje buvo įrengę net elevatorius ir pasivažinėjimui vietą aplink savo namą didaus pusėj. Tačiau turėjo apieisti savo taip reikalingus ir pato-

gius namus, dėl tos apylinkės sąlygų pablogėjimo.

Čia, Chicagoje, William ir Helen Kareivai turi du sūnus - William J. Jr. marčią Juliją, Donald J. marčią Carol, 5 anūkus ir sūnėną Antaną.

William buvo gimęs Lietuvoje, Naujamiestyje. Jis jaunas atvyko Amerikon ir čia išgyveno 73 metus. Eilę metų vertėsi prekyba, pardavinėdamas svietą, sūrius, kiaušinius. Priklausė daugeliui organizacijų, buvo Dariaus Girėno 271 Posto komandierius, buvo išrinktas Chicagos miesto "Senior Citizen Hall of Fame", priklausė Lietuvos ir Columbus Vyčiams, Chicagos Senjorų kuopai, Šv. Vardo draugijai, Balzeko Liet. Kultūros Muziejui, Lietuvių Prekybos Rūmams, kur buvo garbės nariu.

Tur būt daugiausia buvo susigyvenęs su Prekybos Rūmų Organizacija, nes ir Meksikoj būdamas sekė organizacijos veiklą ir prisijusdavo aukas metinėms sueigoms.

Prekybos Rūmų nariai taip pat mylėjo a.a. William, Spalių 3 d. suruošė atsiveikimą koplyčioje, kur dalyvavo visa eilė direktorių. Pirmininkas Julius Kuzas Jr. organizacijos vardu atsiveikino ir Pareiškė gilią užuojautą likusiai šeimai primindamas William nuopelnus, jo nuoširdžią darbuotę Lietuvių Prekybos Rūmams.

Pašarvotas buvo Daimid-Gaidas koplyčioje, Brighton Parke. Gi gedulo pamaldos buvo šv. Kryžiaus bažnyčioje, kur anksčiau Kareivai gyveno, Town of Lake kolonijoje. Palaidotas šv. Kazimiero kapinėse.

Skaitlingi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pietums į Sharkos West valgyklą.

Dar kartą reiškiu giliausios užuojautos poniai Helen Kareivai, Marilyn Stasey, William J. Jr., Donald J. ir visiems artimiesiems.

Teodora Kuzienė

Nori susirašinėti

Viena viengungė lietuvaite, apsišvietusi bei išsilavinusi, nori susirašinėti su inteligentu lietuviu dėl rimto susipažinimo bei santykių užmezgimo ne jau nesniu kaip 57 metų amžiaus. Laiškus siųsti šiuo adresu - Sandara, Box 6, 840 West 33rd Street, Chicago, Illinois, 60608.

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

ST. CASIMIR MEMORIALS, INC.

3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILL 60655

We have the largest selection of monuments in the City.

SENIAUSIA LIETUVIŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ IR DIRBTUVĖ.

Didžiausias pasirinkimas. Pagal užsakymą šiais metais Lietuvių Tautinėse Kapinėse pastatė didžiulį steigėjams paminklą ir daug kitų. Savininkai Wm. Nelsonas, Jr. ir Lilian F. Dulys. Vienas blokas nuo Liet. šv. Kazimiero kapinių. Telefonas - 233 - 6335.

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors progą pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias

7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

ELEKTROS ĮRENGIMAI
PATAISYMAI

Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai.

Klaudijus Pumputis

4514 So. Talman Ave, Chicago, Ill.
Telefonas 927 - 3559

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE
Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdiena 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniai ir sekmadieniai
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba:
Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878
Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS SIMAITIS, J. D.
Registered Broker

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA

ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.

WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

EDITOR
Antanas Adomenas
7151 South California
Chicago, Illinois 60629

Mūsų šaknys: **Our Roots** Algirdas Budreckis

**WHERE THE PAGAN LITHUANIANS
IDOL-WORSHIPPERS?**

Traditional Polish historiography maintains that the pagan Lithuanians worshipped idols, that the religion of the Lithuanians was steeped in *bałwochwalsstwo* (idolatry). Lithuanian historians of the National Renaissance period subscribed to this view and even coined terms after the Polish models: *stabas* (idol), *stambeldys* (idolater), *stambeldystė* (idolatri) in reference to the pagan religion. Now a Polish *bałvan* or Lithuanian *stabas* is a graven image. To be more precise, an idol is an image of a god used as an object or instrument of worship. What was the case with the pagan Lithuanians?

The chronicles of the Russians, Poles and later the Teutonic Knights refer to the pagans of Prussia, Lithuania and Livonia as being "fireworshipper", "worshippers of snakes and toads", worshippers of the Sun and the Moon, natural elements. There is no mention of graven images, idols in temples. The German chronicler Grunau in writing about the pagans of Prussia mentions a sacred oak grove wherein stood three wooden idols - Perkūnas, Patrimpas and Pikuolis. Historical research has demonstrated that Grunau and some of his contemporary writers living at least a century, after the pure pagan practices were extirpated, often prefabricated stories that were passed off as historical fact. There is no proof that the pagan Balts believed in a trinity of gods. Pikuolis equated with the evil spirit *as* not an authentic Baltic deity, he is the creation of Christian thinking. The case for Patrimpas or Autrimpas as a Baltic deity still remains to be proven. Of Grunau's trinity, only Perkūnas has been verified as a major pagan god of the Balts. Grunau's idols, vested grove and temple are embellishments of a Humanist writer steeped in Roman lore. In other words, they are fakes.

Were there any graven images of Perkūnas? Archeological investigations have been unable to unearth any artifacts in wood, clay or stone that were worshipped as idols by the pagan Lithuanians. The reason is simple - the pagan Lithuanians did not part of their religion.

What scanty information that we have about Lithuanian gods, such as Perkūnas, Saulė, Žemynėlė, Mėnulis, Bangpūtis, Gabija, Lauksargis, Laima, Miškinis, Dimstipatis and Giltinė, indicate that the pagans conception of these gods was vague. They did not have rigid or precise physical attributes which would lend themselves to artistic imagery. The pagan gods were elemental forces of wind, fire, earth and water.

Fundamentally the pagan Lithuanians were pantheists. They believed that all laws, forces, manifestations of the self-existing universe are God. God is everywhere. They believed in animism, that is, conscious divine life was attributable to nature or natural objects. Therefore certain lakes, streams, oak trees with unusual configurations, even glacial boulders were worshipped as divine presences. Certain oak groves were sacred. The oak tree was a symbol of the Thunder god Perkūnas. Gabija, the goddess of the hearth, was present in the sacred fires tended in the sacred groves. Serpents and toads were the intermediaries of the gods.

The pagan Lithuanians were a natural folk whose imagery was observable natural phenomena, whose refined sense was one of sound, not plastic or colored image. The presence of gods and goddesses was an experience felt, not seen. For this reason, there was no motivation to carve or fashion idols in the likeness of deities. In the last analysis, it is erroneous from the standpoint of historical and ethnological evidence to assert that the pagan Lithuanians were idol-worshippers.

CICERO, Illinois, viešojoje bibliotekoje ALT Cicero skyriaus pareigūnai Viktoras Motušis ir St. Dubauskas su bibliotekos vedėja Jackie Suttle prie skaidrių rodymo aparato. Skaidrės iš Sibiro lietuvių tremtinių gyvenimo buvo parodytos Dr. J. Pajaujo - Javis knygos (Soviet Genocide in Lithuania) visuomenei pristatymo proga. Knygą bibliotekai padovanojo ALT Cicero skyrius.

**"SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA"
CICERO VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE**

Birželio tremimų minėjimo proga, šiais metais ALT Cicero skyrius padovanojo Cicero viešajai bibliotekai ir Cicero Morton East aukšt. mokyklai dr. Juozas Pajaujo - Javis parašytą knygą "Soviet Genocide in Lithuania". Tai išsamus studijinis veikalas, kuriame sutelkta daug dokumentinės medžiagos, parodančios sovietų Rusijos paruošiamuosius veiksmus Lietuvos okupacijai įvykdyti ir tautos naikinimą, Lietuvą okupavus.

Cicero, Ill. viešosios bibliotekos vedėja Jackie Suttle, sudominta tąja knyga, pasiūlė jos viešą pristatymą publikai, kas ir įvyko 1982 m. liepos 21 d. Pagal skyriaus sudarytą tam įvykiui programą, kurioje be viešo knygos bibliotekai įteikimo ir jos turinio interpretacijos, dar buvo skaidrių rodymas. Skaidrės buvo gautos iš ALT centro, Čikagoje. Tai vaizdai iš tremtinių vežimo ir gyvenimo Sibire. Knygos turinį anglų kalba vaizdžiai perteikė Cicero ALT skyriaus vicep. inž. S. Dubauskas, atskiras detales paryškindamas citatomis. Jis paaikšino ir skaidrių vaizdus, kurie žiūrovams gyvai liudijo knygoje aprašomus genocido veiksmus. Su knyga supažindinimo vakare dalyvavo

angliškai ir lietuviškai kalbanti publika. Buvo atvykęs ir vietinio laikraščio "Cicero Life" reporteris, ir padarė nuotraukų. Bibliotekos vedėja susirinkimo salėje buvo išstaciūsi anglų kalba lietuviškas knygas ir jų katalogą. Knygų dauguma yra istorinio ir politinio pobūdžio žinomų autorių kaip B. Kazlas, A. Budreckis ir kt. "Soviet Genocide in Lithuania" ne vien papildys tokio pobūdžio knygų skaičių, bet ir besidomintį skaitytoją įtikinančiai priartins prie Lietuvos Nepriklausomybės netekimo tragedijos įvykių ir tikslėsniu Sovietų Rusijos imperializmo pažinimo.

Knygos įteikimas buvo baigtas Bibliotekos vedėjos nuoširdžiu padėkos žodžiu ir ALT Cicero skyriaus pirm. dr. B. Motušienės žodžiu, kuriame ji be kitko pažymėjo, jog išgirdę ir pamatę kokiomis priemonėmis rusiškasis imperializmas plečia savo ribas, ir kokioje brutaloje priespaudoje žmonės Sovietų Rusijoje, daugiau įvertinsime gyvenimą Amerikoje ir dėsimė pastangų išlaikyti jos saugumą dabarties ir ateities kartoms. Be to, gal ne vienas prisidėsime ir prie pavergtų tautų išlaisvinimo akcijų, ypač tie, kurių kilmės tautiečiai nekaltai kenčia sovietų kalėjimuose.

Dalyvis

**LITHUANIAN CHAMBER
OF COMMERCE OF ILLINOIS**

"Serving the Community since 1933"

Spalio 13 d. Prekybos Rūmų mėnesiniame susirinkime buvo pakviestas dalyvauti Cook County šerifas RICHARD J. ELROD. Po eilinių reikalų, jį pristatė Al. Kumskis. Ta proga daugelis veikėjų pasakė trumpus žodžius, ryšium su šerifo perrinkimu kitai kadencijai.

Susirinkimas buvo pajvairintas filmu ir nuotaikingomis vaišėmis, kurias parūpino Prekybos Rūmų pirm. Julius R. Kuzas.

**Konkursas
DARIAUS-GIRĖNO
vokui**

Ateinančių 1983 metų liepos mėnesį sukaks 50 metų nuo mūsų tautos didvyrių - Stepo Dariaus ir Stasio Girėno transatlantinio skridimo ir jų tragiško žuvimo. Filatelistų dr. ja "Lietuva norėdama tinkamai paminėti šią svarbią sukaktį, išleis specialius 91 mmx164 mm dydžio vokus su atitinkamu įrašu ir piešiniu.

Šiam piešiniui ir įrašui paruošti dr. ja skelbia konkursą, kuriame gali dalyvauti tiek dailininkai tiek ir eiliniai žmonės. Proporcingai sumažinus, galutinis piešinio su įrašu dydis ant voko turėtų būti apie 50-70 mm pločio ir 70-80 mm aukščio. Piešinys turėtų būti ne daugiau trijų spalvų. Piešinio su įrašu projektus siųsti dr. jos pirmininkui J. Adomėnui, adresu: 3329 W. 66th Str. Chicago, Ill. 60629. Projektus prisiųsti ne vėliau 1983 m. vasario 1 d.

Projektus įvertins dr. jos valdybos paskirta komisija. Už geriausią projektą bus paskirta 100 dol. premija. Jei būtų reikalinga, dr. ja pasilieka teisę daryti mažus projekto pakeitimus, žinoma, iš anksto susitarus su autoriumi. Nepremijuoti projektai bus grąžinti autoriams.

Fil dr. jos "Lietuva" valdyba

**BALFas pradeda
rudens vajú**

Kas rudenį pradėdant spalio mėn., BENDRO AMERIKOS lietuvių šalpos fondo (BALF'o) aukų rinkėjai pradeda lankyti lietuvių namus prašydami aukų sušėlyti varge esančius brolių ir sesę

ar tai čia, ar už Jungtinių Amerikos Valstybių ribų, ar pavergtoje tėvynėje.

Todėl nuoširdžiai prašome kiekvieną iš jūsų neužtrenkti savo durų, bet įteikti, pagal išgales, savo auką. Kiekvienas jūsų padidins BALF'o iždą ir, tuo pačiu, sustiprins BALF'o šalpos darbą.

Dar kartą prašome! - Nepamirškite vargstančių, padėkite jiems. Remkite BALF'ą! Jūsų parama labai reikalinga.

BALF'o Chicago apsk. ir skyrių valdybos

Mieli SANDAROS skaitytojai

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsimė labai dėkingi. Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSIPAŽINTIMUI
vienas "Sandaros" numeris
siunčiamas nemokamai

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.
Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS;.....

**SHERIFF
ELROD**

DEMOCRAT

Campaign Headquarters
33 North LaSalle, Rm. 2401
Chicago, Illinois 60602
(312) 782-4611

**BUV. TEISĖJAS A. WELLS LANKĖSI
CHICAGOJE**

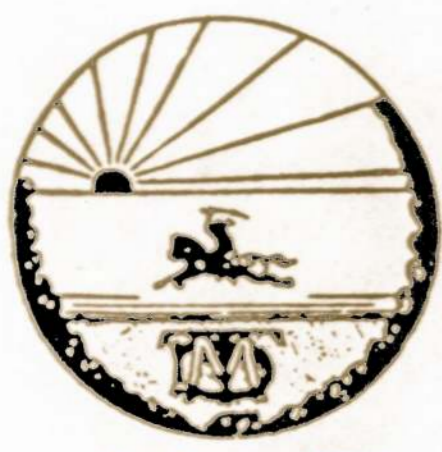
Šiomis dienomis visiems čikagiečiams žinomas teisėjas Wells iš Arizonos keletą dienų lankėsi Chicagoje. Jis turėjo progos dalyvauti Dariaus ir Girėno Posto sukaktuviniame bankete, taip pat ir Prekybos Rūmų susirinkime.

KAS NORĖTŲ ĮSIGYTI ISTORINĮ ALBUMĄ

Kas norėtų įsigyti 7-to pulko - BUTEGEIDŽIO 1919 - 1929 sukaktuvinį albumą, prašom skambinti Sandaros Telefonu .

MIAMI, FL. SANDAROS IR SLA SUSIRINKIMAI

Sandaros 52 kuopos ir SLA 44 kuopos susirinkimai vyksa spalio 24 d, Miami Lietuvių Piliėčių Klube, Pirmininke yra E. Yankus. Darbotvarkėje yra pranešimai apie Sandaros ir SLA seimus.

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

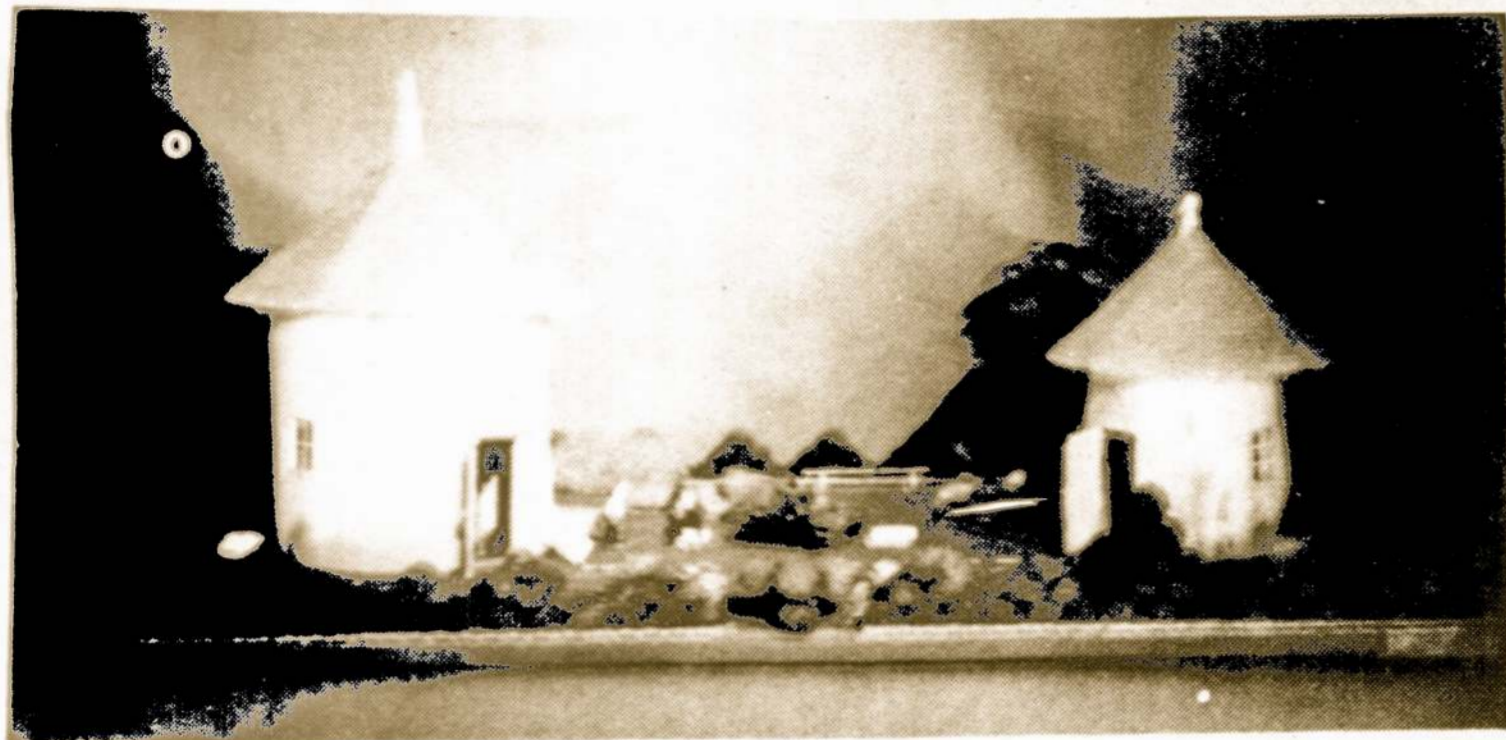
Isteigta 1896

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS
ADRESAS - 840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

T
M
D

Šio str. autoriaus
V. Variakojo pada-
ryti aprašomų Baub-
lių modeliai..

V. Variakojis savo
namuose, Chicagoje,
turi didžiulį sa-
vo rankdarbių mu-
ziejų: jis yra at-
kūręs Lietuvos so-
dybas ir kt. Jo
ekspozitai neseniai
buvo išstatyti Wa-
shingtone.

BAUBLIAI

Septyni kilometrai nuo Skaudvilės, ant dešinio Pelos upelio kranto, yra Bijotų dvarelis. Raseinių teismo raštininkas poetas Dionizas Poška (1790-1791) tą dvarelį nupirko nuo Volmerio ir gyveno tenai iki savo mirties - 1830 m.

Pusantrą kilometro nuo Bijotų dvarelio yra Barzdžių dvaras, kur yra Vyšniakalnis. Vyšniakalnyje ir jo apylinkėse auga labai stori ir seni ąžuolai. Iš visų ąžuolų, ypatingai išsiskyręs vienas savo storumu, šakų bei šaknų platumu, o vidus jau buvo visai išpuvęs. Kai pūsdavo smarkus vėjas, ąžuolas pradėdavo švilpti, kaupti ir baubti. Žmonės iš tolo girdėdami sakėdavo: "Ąžuolas baubia". Iš čia ir kilęs ąžuolui Baublio vardas.

1811 m. Baublys dar gražiai žaliavo, nors jo viršūnė buvo jau nudžiūvusi. 1812 m., pavasarį Baublys jau nebeišleido lapų - jo gyvybė buvo mirusi.

Rašytojas - poetas Dionizas Poška buvo didelis mėgėjas rinkti senienas. Sužinojęs apie Baublio "mirtį", Dionizas Poška sukviėtė savo baudžiauninkus ir ąžuolą nukirto. Kirtimo darbas buvo sunkiausias. Pašaknyje ąžuolo apimtis buvo 12,5 metro. Gabenimui buvo padarytas specialus vežimas (rogės), 40 vyrų tempė visą dieną 1,5 km nuo Vyšniakalnio į Bijotų dvarelį. Talkininkus pavalgydinti, Poška papiovė tris jaučius.

Nukirtus ąžuolą, D. Poška su kirtėjais suskaitė jame 740 metų ūgių (ąžuolo rievų). Didelė dalis buvo išpuvusi ir piemenų išdeginta. Baublys turėjo nemažiau 1000 metų, o gal ir 1,500 metų?

D. Poška Baublį pastatė prieš savo gyvenamą namą, iškirto duris ir du langus vieną prieš kitą ir apdengė šiaudų stogu. Prieš langą pastatė stalą ir 4 kėdes. Prie šio stalo D. Poška kūrė eilėraščius. Vienas eilėraščių užrašytas ant Baublio vidaus durų pusėje:

Barzdžiuose kaip užgimiau, jau tūkstantis metų,
Parneštas iš ąžuolino, čion esmi padėtu;
Tikras vardas mano buvo Baublys, Dievui garbintis buvau,
Nuteriojęs tėvystę, suvytau, sudžiūvau.
Ties manim Perkūnasui degė avys, ožkos,
O dabar many gyvena Dionizas Poška.

Baublio vidus yra 2x1,9 m, visos sienos apstatytos ir apkabinėtos surinktomis senienomis. Senienas surinko ir sunėšė vietos ir apylinkės gyventojai. Prie įėjimo į Baublį pastatyta mamuto iltis (1 m aukščio), rasta Bijotų dvarelio laukuose, o Baublio duryse buvo toks įrašas:

Man su Matuzaliu lygiai amžius,
Bet Matuzalį per metus kandys suėdė,
O aš gyvensiu dar šimtą metų,
Jei dar palikuonys bus atydūs,
Jei pro stogą nemerk lietus.

Iš bajorų dvarų ir iš tolimiausių apylinkių senienas rinko patsai Dionizas Poška ir nemažą dalį jų sunėšė kaimiečiai, radę savo laukuose.

D. Poška įruošė Baublyje pirmąjį Lietuvos senienų muziejų, kuris buvo prieinamas visiems. (Viešas muziejus tebuvo įkurtas Vilniuje 1856 m.).

Baublys ir jo muziejus pagarsėjo ir buvo giriamas dar D. Poškai gyvam esant. Plunksnos pagalba pasiekė to meto mūsų kultūros skleidėjus - S. Valiūną, S. Stanavičių, K. Nezabitauską, diskutuojant su mokslininkais - prof. J. Laboika, J. Lelevėliu, T. Čackiu ir daug kitų, kurie jautėsi esą lietuviais. Adomas Mickevičius savo "Dono Tado" IV dalyje prisimena Baublį ir klausia: Ar dar gyvas Baublys, kurio liemens drūtumas Senatvėj taip išpurto, lyg erdviausias rūmas?
Ten dvylika žmonių prie stalo sėsti galėjo...

Dionizas Poška nepabijojo nepalankios epochos vėjų, nors bajoriškos kilmės, rašytojas išdrįso prabilti į liau-

dų gimtąja kalba. Nors jau nejaunas būdamas, arkliais išdrįsdavo leisti į tolimas keliones, kuo nors papildyti Baublio muziejų. Jis rinkdavo su Lietuvos senove susijusius daiktus. Pamažu keliavo į Bijotus įvairūs šarvai, ginklai, archeologiniai piliakalnių ir kapų radiniai ir akmenys, kurie susiję su Lietuvos mitologija. Poetas rinko eksponatus ir norėjo įkurti visiems prieinamą muziejų.

Pirmą kartą Baublį pamačiau 1923 m. remontuodamas telefono-telegrafo linijas: Skaudvilė-Kelmė. Tuo metu Bijotuose buvo Baublys ir trys jo "vaikai". Vėliau tekdavo lankyti kiekvienais metais. 1924 - 1925 metais vieną Baublio "vaiką" padėjau nugabenti į Šiaulių "Aušros" muziejų, kur jis buvo pastatytas muziejaus kieme. Bijotuose liko trys Baubliai: du stovėjo vienas prieš kitą, o trečias mažas ant griovio kranto, prie kelio.

Važiudamas iš Tauragės 1929 m. balandžio mėn., Baublį aplankiau pasuktinį kartą.

Vilius Variakojis

R. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KULTŪROS TARYBA SKELBIA PREMIJINIO RAŠINIO KONKURSA LIETUVIUKUI MAIRONIO METUOSE

Rašinio konkursas yra skiriamas lietuviukui 14-18 metų amžiaus vaikui-jaunuoliui. Tema - MAIRONIO KŪRYBA. Rašinio apimtis - ne mažiau trijų puslapių mašinėle rašytų, ar ranka aiškiai parašytų.

Skiriamos trys premijos: pirma - \$200, antra - \$100, trečia - \$50.

Premijinio rašinio atrankos komisiją sudaro: kalbininkas A. Tamulynas, du žurnalistai - Z. Juškevičienė ir J. Žemaitis.

Rašinio įteikimo vėliausia data: 1983 m. sausio mėn. 15 d. (Pašto antspaudo data).

Pastaba: premijinis rašinys privalo būti pasirašytas slapyvardžiu. Atskirame, užklijuotame voke pateikiama pilna, aiškiai parašyta pavardė, vardas, adresas ir telefonas.

Rašinius siųsti šiuo adresu: A. Tamulynas, 6207 So. Whiple St., Chicago, IL 60629.

R. LB Kultūros Taryba

R. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KULTŪROS TARYBA SKELBIA NOVELĖS KONKURSA

(Premija - penki šimtai dolerių)

Tema laisva, svarbu tik iškelti, pagerbti tautines moralines vertybes. Rašinio apimtis - ne mažiau šešiolika puslapių, mašinėle rašytų.

Novelės atrankos komisiją sudaro: dr. V. Dargis, L. Hoffmanienė, E. Jasiūnas, A. Kučys, A. Tamulynas.

Premijinio rašinio-novelės pasiuntimo vėliausia data - 1983 m. balandžio mėn. 1 d. (Pašto antspaudo data).

Rašinius siųsti šiuo adresu: A. Ta-

JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS

25

Bažnyčia, būdama Kristus "sužiedotinė", dalyvaus su juo garbingame ateičiai darbe - suteikime gyvybės nusiūdėjusiai ir mirštančiai padermei, ir atsteigime į proto ir kūno tobulumą visų paklusniųjų. "Dvasia ir sužiedotinė sako: Ateik, ir kas girdi, tegul sako: Ateik. Kas trokšta, teateinie; ir kas nori, tegul ima gyvybės vandens dovanai!" Koks čia garbingas pažadas! - Apr. 22:17.

Izaijo pranašystėje (11:1) pasakyta, kad Jezus yra kilęs iš Jesės šaknies, "Jesė buvo Dovidio tėvas. Apreiškimo 22:16 Jezus aiškina kad jis yra "Dovidio šaknis ir giminė, blizganti aušros žvaigždė." Taigi būdamas iš Dovidio "šaknies" Jezus yra giminingas žmonijos padermei. Būdamas Išganytoju ir Gyvybės Davėju jis pasidaro Dovidio "šaknis," - nes kūnu jis kilęs iš tos giminės. Todėl ir pats Dovidas turės būti atgaivintas per Jėzų, o taip pat ir visa žmonija turės progos pasinaudoti amžinojo gyvenimo dovana, kuri bus gaunama Jezaus atpirkimo muopelnais.

LIETUVIAI ŠVENTO RAŠTO TYRINĖTOJAI

Adresas:

5421 So. Mozart St.
Chicago, Ill. 60632

Kurie įdomaujatės, prašome parašyti atvirlaiškį, gausite dovanų įvairių knygų - knygelių.

mulynas, 6207 So. Whiple St. Chicago, IL 60629.

Pastaba: novelės rašinys privalo būti pasirašytas slapyvardžiu. Atskirame, užlipintame voke pateikiama pilna pavardė, telefonas ir pilnas adresas. Premijuotą novelę pasiilko savo nuosavybei konkurso skelbėjai - R. LB-nės Kultūros taryba. Visi kiti gauti konkursiniai rašiniai bus nedelsiant grąžinti autoriams.

R. LB Kultūros Taryba

"Nebijok žaibų, nei vėtrų"

Birutės Kemežaitės "NEBIJOK ŽAIBŲ, NEI VĖTRŲ", poezija, 1981, Chicago, IL. 136 pusl.

gaunama pas platintojus. Čikagoje - "Marginuose", "Gift International" (J. Vaznelį) ir Joną Kavaliauską, 6437 So. Washenaw Ave., Chicago, Illinois, 60629. Cicero - pas J. Skamą, 1625 So. 48th Court, Cicero, Illinois. Knygos kaina su persiuntimu \$ 5.85.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

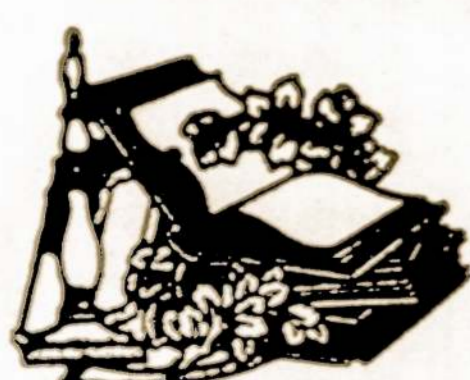
J. Andriaus sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPĮ,

išleistą DEVENIŲ KULTŪRINIO FONDO, galima

įsigyti siunčiant užsakymus (šešis dolerius ir 65

centus pašto išlaidoms) šiuo adresu:

DEVENIŲ KULTŪRINIS FONDAS
P.O. Box 10782
St. Petersburg, FL. 33733

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Aikštė Automobiliams Statyti

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptar nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą.

Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje

FRANK ZIOGAS
President

MIDLAND
SAVINGS

& LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone 254-4470

Ir 8929 So. Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Phone 598-9400

2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400

Sąskaitos
apdraustos
iki
\$ 100,000

BALTIC BAKERY

4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

PASSBOOK
SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%
Paid and Compounded
Quarterly
OUR SAVINGS
CERTIFICATES
EARN UP TO 8%

see us for
HOME financing.

AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

INSURED

Mutual Federal
Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KARANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905